

Colonoscopie

Vorbereiding met Moviprep

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

informatie

Reanimatie

In principe worden alle patiënten in ons ziekenhuis gereanimeerd, tenzij u met uw arts die het onderzoek heeft aangevraagd, heeft besproken dat u dat niet wilt. Als u niet gereanimeerd wilt worden, dan is belangrijk om vooraf te bellen met de afdeling Endoscopie. U krijgt uitleg over het regelen van het niet-reanimeerbeleid. U ontvangt de folder 'Wel of niet reanimeren in het Albert Schweitzer ziekenhuis'. U vult de verklaring in deze folder in en neemt dit mee naar uw afspraak.

Inleiding

U heeft een afspraak voor een onderzoek van uw dikke darm (colonoscopie). Een colonoscopie is het enige onderzoek waarbij het slijmvlies van uw darmwand kan worden bekeken. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een Maag-Darm-Lever (MDL-)arts, MDL-arts in opleiding, internist of een verpleegkundig endoscopist. Het onderzoek wordt niet altijd gedaan door uw behandelend arts.

Voorafgaand aan het onderzoek, moet u een spoelvloeistof (Moviprep) drinken om uw darmen leeg te maken. In deze folder leest u meer over het onderzoek en de voorbereiding die nodig is.

Groepsvoorlichting

Als u nog vóór de colonoscopie een afspraak heeft met de MDL-arts, vertelt hij u hoe het onderzoek verloopt. Is het onderzoek aangevraagd door een andere specialist of huisarts, dan gaat u naar de groepsvoorlichting. U krijgt hiervoor een afspraak mee. Het is belangrijk dat u naar de groepsvoorlichting komt. U krijgt hier volledige informatie over de voorbereiding, nazorg en het onderzoek zelf. U vult deze vragenlijst thuis in en neemt deze mee naar de groepsvoorlichting. De MDL-arts bekijkt uw vragenlijst om uw lichamelijke conditie te beoordelen.

Een colonoscopie

Colon is het Latijnse woord voor dikke darm. Scopie betekent 'kijken in'. Bij een colonoscopie wordt in uw dikke darm gekeken of er afwijkingen zijn. Bij dit onderzoek gebruikt de arts een endoscoop. Dit is een flexibele, deels bestuurbare slang, waarin een kijker met een klein lampje zit. De arts brengt deze endoscoop via uw anus in de dikke darm.

Beleving

We proberen zo goed mogelijk aan te geven wat u kunt verwachten aan ongemak of pijn als u een onderzoek krijgt. Toch beleeft ieder mens dat anders en op zijn eigen manier. Vertel het ons als u ergens tegenop ziet of ongerust bent, dan kunnen we daar nog extra rekening mee houden.

De voorbereiding

Bent u zwanger of denkt u dit te zijn? Bespreek dan met uw behandelend arts of het onderzoek door mag gaan. Mogelijk kan het onderzoek uitgesteld worden tot na de bevalling.

Uw dikke darm moet voor het onderzoek leeg zijn. Om uw darmen leeg te maken moet u een spoelvløeistof drinken. Dit is Moviprep. Bij het maken van de afspraak voor dit onderzoek heeft u een recept voor Moviprep meegekregen. U haalt de Moviprep bij uw apotheek. We raden u aan om de Moviprep een aantal dagen voordat u het moet gaan innemen, al te halen. Als uw apotheek de Moviprep niet op voorraad heeft, zullen ze het voor u bestellen.

3 dagen voor het onderzoek

U mag vanaf 3 dagen voor het onderzoek geen zaden, pitten en vezels eten. Hierdoor kunnen namelijk pitjes in uw darmen achterblijven.

Klaarmaken van de Moviprep

1. Open de verpakking van Moviprep en open een plasticfolie met sacht A en sacht B.
2. Leeg zowel sacht A als B in een maatbeker van 1 liter. Giet water in de beker tot aan het merkteken van 1 liter.
3. Roer de oplossing tot het poeder geheel is opgelost. Dit kan 5 minuten duren.
4. Giet de oplossing in een glas.
5. Drink de vloeistof rustig binnen 1 tot 2 uur op. Drink bijvoorbeeld iedere 10 tot 15 minuten een glas totdat de kan leeg is. Drink naast iedere liter Moviprep minstens een ½ liter heldere vloeistof, zoals water, heldere soep, appelsap of andere heldere vruchtensap (niet rood en zonder vruchtvlees) of thee.

Tips voor het innemen van Moviprep

- Drink Moviprep gekoeld voor een betere smaak.
- Drink Moviprep met een rietje, het komt dan verder uw mond in.
- Drink de vloeistof rustig, niet gehaast en neem er de tijd voor.
- Gebruik tussendoor sorbitol-vrije kauwgom.

Drinken van de Moviprep

Dag voor het onderzoek:

- Ontbijt: zoals u gewend bent.
- Lunch: een lichte lunch is toegestaan tot uiterlijk 15.00 uur.
- Om 15.00 uur neemt u twee tabletten Dulcolax (Bisacodyl) in. Vanaf 15.00 uur mag u, tot aan het onderzoek, niet meer eten. U mag alleen nog heldere vloeistof drinken.
- Tussen 18.30 en 20.30 uur drinkt u 1 liter opgeloste Moviprep en ten minste ½ liter heldere vloeistoffen*).

Dag van het onderzoek

- U mag tot aan het onderzoek niet eten. U mag eventuele medicijnen innemen tot **2 uur** voor het onderzoek.
- **3 uur** voor het onderzoek: om _____ uur drinkt u 1 liter opgeloste Moviprep en ten minste ½ liter heldere vloeistoffen*).
- **2 uur** voor het onderzoek: vanaf _____ uur mag u niets meer drinken en bent u dus **nuchter**.

*) Onder heldere vloeistoffen verstaan we: water, thee, limonade, helder fruitsap zoals appelsap, druivensap en heldere frisdrank (geen rode fruit dranken).

Bij een gastroscopie én een colonoscopie

U volgt het onderstaande schema:

Dag voor het onderzoek:

- Ontbijt: zoals u gewend bent.
- Lunch: een lichte lunch is toegestaan tot uiterlijk 15.00 uur.
- Om 15.00 uur neemt u twee tabletten Dulcolax (Bisacodyl) in. Vanaf 15.00 uur mag u, tot aan het onderzoek, niet meer eten. U mag alleen nog heldere vloeistof drinken.
- Tussen 18.30 - 20.30 uur drinkt u 1 liter opgeloste Moviprep en ten minste ½ liter heldere vloeistoffen*).

Dag van het onderzoek

- U mag tot aan het onderzoek niet eten. U mag eventuele medicijnen innemen tot **2 uur** voor het onderzoek.
- **3 uur** voor het onderzoek: om _____ uur drinkt u 1 liter opgeloste Moviprep en ten minste ½ liter heldere vloeistoffen*).
- **2 uur** voor het onderzoek: vanaf _____ uur mag u niets meer drinken en bent u dus **nuchter**.

*) heldere vloeistoffen zijn: water, thee, limonade, helder fruitsap zoals appelsap, druivensap en heldere frisdrank (geen rode fruit dranken).

De voorbereiding uit de folder gastroscopie is niet van toepassing!

Door de medicijnen kunt u last krijgen van diarree en darmkrampen. Wij raden u dan ook aan om in de buurt van een toilet te blijven

Medicijngebruik

Diabetes mellitus

Als u diabetes mellitus heeft en hiervoor medicijnen gebruikt, vragen we u de aangekruiste adviezen in bijlage 1 te volgen.

Bloedverdunners

Als u bloedverdunners gebruikt, vragen we u de aangekruiste adviezen in bijlage 2 te volgen.

IJzertabletten

IJzertabletten (ferro-preparaten) mag u vanaf 7 dagen voor het onderzoek niet meer innemen.

Endocarditis-profylaxe

Als u een kunsthartklep heeft, moet u mogelijk vooraf antibiotica krijgen. Dit bespreekt de specialist die het onderzoek voor u aanvraagt met u. Neem de antibiotica 1 uur vóór het onderzoek in.

Medicijnen weer innemen

Na het onderzoek mag u alle medicijnen weer gebruiken zoals u gewend bent. Als u bloedverdunners van de Trombosedienst gebruikt, dan start u weer met de medicijnen zoals de Trombosedienst met u heeft afgesproken.

Als u een bepaald medicijn nog niet direct mag gebruiken, bespreekt de arts die het onderzoek heeft gedaan dit met u.

Vervoer regelen naar het ziekenhuis

Door het laxeren kunt u zich wat slap voelen. We raden u daarom aan om te regelen dat iemand u naar het ziekenhuis brengt. Als u tijdens het onderzoek kalmeringsmiddelen krijgt mag u daarna zelf geen voertuig besturen. We raden uw begeleider aan om in het ziekenhuis te wachten totdat u weer naar huis mag.

Het onderzoek

De verpleegkundige komt u ophalen uit de wachtruimte en neemt u mee naar de voorbereidingsruimte. Zij vraagt u om uw schoenen en kleding van uw onderlichaam uit te doen en op de onderzoekstafel te gaan liggen. U krijgt een infuusnaaldje in een bloedvat van uw arm. Ook krijgt u een knijpertje op uw vinger. Hiermee wordt het zuurstofgehalte in uw bloed gemeten. U krijgt een bloeddrukband om uw arm om uw bloeddruk te meten, Daarnaast krijgt u plakkers op uw borstkast geplakt zodat uw ademhalingsfrequentie kan worden gemeten.

Voor de uitvoering van deze controles is het belangrijk dat u een (lang) T-shirt draagt zonder mouw of met korte mouw.

Rustgevende medicijnen

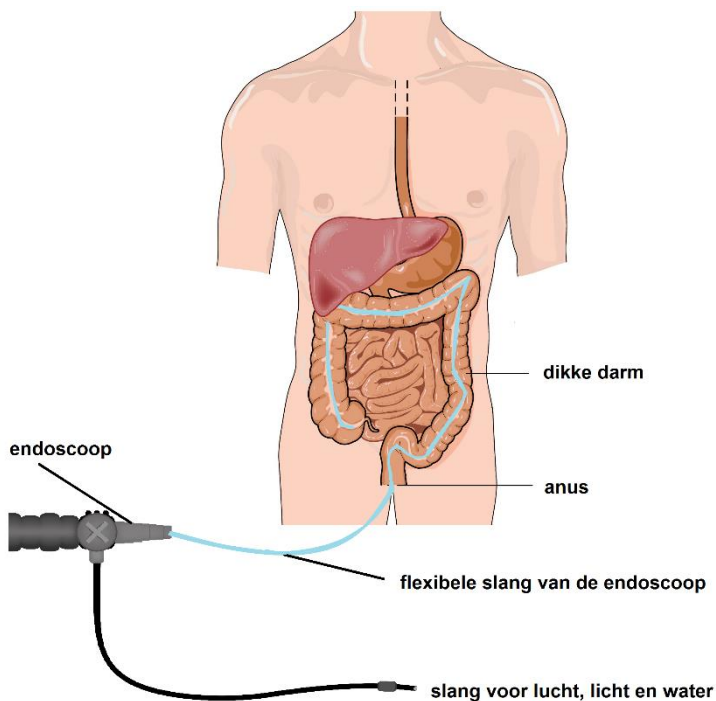
Soms wordt het onderzoek als onprettig ervaren. De arts kan u meestal een pijnstillertje of kalmeringsmiddel geven waardoor u rustig en/of slaperig wordt. Deze middelen worden gegeven via het infuusnaaldje. Soms mag u geen kalmeringsmiddelen hebben. De arts die het onderzoek doet, bespreekt dit dan met u.

De pijnstillertje of het kalmeringsmiddel kunnen invloed hebben op uw ademhaling en hartfrequentie. Daarom wordt dit regelmatig gecontroleerd. U ontvangt bij deze folder ook de folder 'Sedatie bij endoscopisch onderzoek' voor meer informatie over de kalmeringsmiddelen.

Het inbrengen van de endoscoop

Om de endoscoop te kunnen inbrengen, moet u op uw linkerszijde gaan liggen. De endoscoop wordt daarna via uw anus in uw dikke darm geschoven (zie afbeelding op de volgende pagina).

Door de scoop wordt lucht in uw darm geblazen. Zo kan het slijmvlies beter bekeken worden. Het opvoeren van de endoscoop en het inblazen van lucht kan een pijnlijk gespannen gevoel in uw buik geven. Tijdens het onderzoek mag u de ingeblazen lucht als windjes weer laten gaan.

De endoscoop wordt via de anus in de dikke darm geschoven

Stukjes slijmvlies wegnemen

De arts kan tijdens het onderzoek stukjes slijmvlies wegnemen voor onderzoek. Dit doet hij via de ingebrachte endoscoop. Het slijmvlies van uw darm is ongevoelig. U voelt hier niets van. Het wegnemen van weefsel kan een beetje bloedverlies geven.

De arts kan tijdens het onderzoek poliepen ontdekken. Dit zijn paddenstoelachtige uitstulpingen in de darm. Om deze te verwijderen wordt een lusje om de poliep heen gelegd. Daarna wordt met een elektrisch stroompje de poliep losgesneden. Om ervoor te zorgen dat er alleen stroom op de metalen lus komt te staan en u geen stroom voelt, wordt er een plaat op uw bovenbeen geplakt. Het verwijderen van poliepen doet geen pijn.

Het onderzoek duurt ongeveer 30 minuten.

Na het onderzoek

Na het onderzoek kunt u nog wat vocht en/of bloed via uw anus verliezen. Wij raden u daarom aan om een inlegger te dragen. Deze inlegger krijgt u van de verpleegkundige na de behandeling. Als u meer inleggers nodig heeft, dan kunt u deze bij de drogist of apotheek kopen.

- Als u tijdens het onderzoek geen kalmerende medicijnen heeft gekregen, kunt u direct naar huis.
De arts die het onderzoek heeft uitgevoerd, geeft u direct na het onderzoek een voorlopige uitslag. Als er stukjes slijmvlies voor verder onderzoek zijn weggenomen, dan is de uitslag daarvan na ongeveer een week bekend.
Afhankelijk van de uitslag van het onderzoek, kan verder onderzoek of een behandeling nodig zijn. Uw behandelend (huis)arts bespreekt dit met u.
- Als u tijdens het onderzoek wel medicijnen heeft gekregen, wordt u na het onderzoek, naar de uitslaapruijnte gebracht. Daar moet u nog minstens een ½ uur blijven.

De verpleegkundige vertelt u de voorlopige uitslag van het onderzoek en bespreekt zo nodig de vervolgafspraken. De rest van de dag is uw reactievermogen minder.

Daarom mag u niet aan het verkeer deelnemen. Uw begeleider haalt u op de uitslaapkamer op en begeleidt u naar huis.

Mogelijke risico's en complicaties

Bij ongeveer twee op de duizend patiënten die een colonoscopie hebben gehad, treden complicaties op:

- Als u een kalmeringsmiddel krijgt, neemt de kans op ademhalingsproblemen en/of stoornissen in de hartfunctie toe. Daarom worden uw hartslag, ademhaling, zuurstofgehalte en bloeddruk tijdens het onderzoek gecontroleerd. Als u problemen krijgt, kan direct worden ingegrepen.
- Tijdens het onderzoek kan een scheurtje of gaatje in de wand van uw darm ontstaan. Dit heet een perforatie. Als uw darm ernstig ontstoken is, als er veel uitstulpingen in uw darm zitten of als er een poliep wordt verwijderd, is de kans op een perforatie groter.
Een perforatie veroorzaakt buikpijn en in later stadium koorts. U moet dan worden opgenomen in het ziekenhuis. Zelden is daarvoor een operatie nodig.
- Bij het verwijderen van poliepen is er een kleine kans op een nabloeding. Dit kan optreden tot 14 dagen na de behandeling. Meestal stopt de bloeding vanzelf.

Een arts waarschuwen

Bij onderstaande klachten, tot 14 dagen na het onderzoek, telefonisch contact opnemen:

- Hevige buikpijn die erger wordt.
- Koorts (boven de 38°C).
- Hevig bloedverlies bij uw ontlasting.

Afdeling Endoscopie, tel. (078) 652 32 21: van maandag tot en met vrijdag tussen 08.00 - 16.30 uur.

Afdeling Spoedeisende Hulp, locatie Dordwijk, tel. (078) 652 32 10: 's avonds en in het weekend.

Tot slot

Wij doen ons best om u zoveel mogelijk op tijd te helpen. Wilt u zo vriendelijk zijn op tijd aanwezig te zijn voor het onderzoek?

Als u verhinderd bent voor dit onderzoek wilt u dit dan zo spoedig mogelijk telefonisch laten weten. De opengevallen plaats kan dan voor een andere patiënt gebruikt worden.

Heeft u na het lezen van de folder nog vragen? Bel dan gerust tijdens kantooruren naar de afdeling Endoscopie, tel. (078) 652 32 21. We beantwoorden uw vragen graag.

Geef hier uw mening over deze folder: www.asz.nl/foldertest/

De afbeelding in deze folder is afkomstig van Shutterstock en via een licentieovereenkomst door ons verkregen. Het is derhalve aan derden niet toegestaan om deze afbeeldingen op welke wijze dan ook, te gebruiken of te kopiëren. Voor het eigen gebruik van deze afbeeldingen verwijzen wij naar www.shutterstock.com

Bijlage 1: Bij diabetes mellitus

Vanwege de voorbereidingen van het darmonderzoek kan dit problemen opleveren voor uw bloedsuikerwaarden. De aanwijzingen in deze bijlage zijn bedoeld om uw bloedsuiker stabiel te houden.

Tabletten

Als u tabletten gebruikt voor de diabetes mellitus:

- Neemt u op de dag vóór het onderzoek uw tabletten gewoon in zoals u gewend bent.
- Op de dag van het onderzoek neemt u géén tabletten in.
- Na het onderzoek, als u weer gaat eten, kunt u uw tabletten weer gewoon innemen.

Insuline spuiten

Dag vóór het onderzoek

	Insuline soort	wanneer	dosering
<i>(ultra) kortwerkende insuline</i>			
☐	Humuline Insuman, Rapid Novorapid, Humalog, Apidra	avond	niet spuiten* ¹
<i>(middel) lang werkende insuline:</i>			
☐	Insulatard, Humuline NPH, Insuman Basal, Lantus, Levemir, Toujeo, Tresiba		70% van de normale dosering
<i>Mix-insuline</i>			
☐	Novomix, Humuline, Humalogmix, Insuman Comb, Ryzodeg	avond	50% van de normale dosering

---

¹ * of 4 EH spuiten als u veel heldere sappen gaat drinken

Dag van het onderzoek

Geldt voor alle soorten insuline:

- Geen insuline spuiten vóór het onderzoek

Na het onderzoek

	Insuline soort	Normale tijd	Dosering
<i>(ultra) kortwerkende insuline</i>			
☐	Humuline Insuman, Rapid Novorapid, Humalog, Apidra	Eerste maaltijd na onderzoek	Gebruikelijke dosering
<i>(middel) lang werkende insuline:</i>			
☐	Insulatard, Humuline NPH, Insuman Basal, Lantus, Levemir, Toujeo, Tresiba		Gebruikelijke dosering
<i>Mix-insuline</i>			
☐	Novomix, Humuline, Humalogmix, Insuman Comb, Ryzodeg	Eerste maaltijd na onderzoek	50% van de normale ontbijtdosering

Hypoverschijnselen

Mocht u ondanks de juiste voorzorgsmaatregelen toch hypoverschijnselen krijgen (zoals beven, zweten, duizelig, trillerig gevoel, wazig zien, bleekheid, hoofdpijn) of een bloedsuiker lager dan 4.0 mmol/l: voer uw gebruikelijke hypo- opvang uit, drink dan 1 glas verdunde siroop (2 delen water en 1 deel siroop) **of** neem 6 tabletten dextro.

We raden u aan om drivensuiker tabletten mee te nemen, als u voor het onderzoek naar het ziekenhuis komt. Deze kunt u innemen bij hypoverschijnselen.

Bijlage 2: bij antistolling

Voor dit onderzoek is het belangrijk dat uw medicijnen voor de antistolling worden aangepast. De arts kan dan tijdens het onderzoek biopten nemen.

We willen u vragen het volgende te doen:

Medicatiewijziging

- Acenocoumarol (Sintrom)
Overleg minimaal 1½ week vóór het onderzoek met de Trombosedienst over het stoppen van deze medicijnen. Het herstarten gaat ook in overleg met de Trombosedienst.
- Marcoumar (Fenprocoumon)
Overleg minimaal 1½ week vóór het onderzoek met de Trombosedienst over het stoppen van deze medicijnen. Het herstarten gaat ook in overleg met de Trombosedienst.
- De volgende medicijnen hoeven niet te worden gestopt voor het onderzoek:
  - Acetylsalicylzuur (ASA/Ascal/ Carbasalaatcalcium)
  - Clopidogrel (Plavix, grepid, iscover, vatoud)
  - Prasugrel (Efient)
  - Ticagrelor (Brilique)
  - Dipyridamol (Persantin)
- Combinatie acetylsalicylzuur (ASA/Ascal/Carbasalaat-calcium) en Clopidogrel (Plavix)/ combinatiepreparaat duoplavin
In overleg met de aanvragende arts zo mogelijk 7 dagen voor het onderzoek stoppen met clopidogrel. Start de dag na het onderzoek weer met de clopidogrel.

- ❑ Combinatie acetylsalicylzuur (ASA/Ascal/ Carbasalaat-calcium) en Prasugrel (Efient)
In overleg met de aanvragende arts zo mogelijk 7 dagen voor het onderzoek stoppen met prasugrel. Start de dag na het onderzoek weer met de prasugrel.
- ❑ Combinatie acetylsalicylzuur (ASA/Ascal/Carbasalaat-calcium) en Ticagrelor (Brilique)
In overleg met de aanvragende arts zo mogelijk 7 dagen voor het onderzoek stoppen met ticagrelor. Start de dag na het onderzoek weer met de ticagrelor.
- ❑ Combinatie acetylsalicylzuur (ASA/Ascal/ Carbasalaat-calcium) en dipyridamol (Persantin)
Dipyridamol niet innemen op de dag van het onderzoek. Start de dag na het onderzoek weer met de dipyridamol.
- ❑ Combinatie Dipyridamol/ acetylsalicylzuur (Asasantin)
Niet innemen op de dag van het onderzoek. Start de dag na het onderzoek met de Asasantin.
- ❑ Combinatie trombocytenuitremmer en NSAID-gebruik
De MDL-arts spreekt met u af of u hiermee moet stoppen.
Als u met de NSAID moet stoppen, neemt u dit 2 dagen voor het onderzoek niet meer in. De dag na het onderzoek weer starten
- ❑ Fragmin (Fraxiparine)
U mag 1 dag (24 uur) vóór het onderzoek niet spuiten. Start de dag na het onderzoek weer met de fragmin.
- ❑ Fragmin (Fraxiparine) - tijdelijk
Als u tijdelijk (in plaats van acenocoumarol of fenprocoumon) fragmin moet spuiten, geldt voor u: overleg met de Trombosedienst. Herstart de acenocoumarol/ fenprocoumon weer na overleg met de Trombosedienst.

Dabigatran (pradaxa)

Stoppen en herstarten in overleg met de aanvragende arts

Apixaban (eliquis)/Rivaroxaban (xarelto)

Stoppen en herstarten in overleg met de aanvragende arts.

U moet _____ uur voor het onderzoek stoppen met dit medicijn.

U start weer met dit medicijn _____ na het onderzoek.

Albert Schweitzer ziekenhuis
oktober 2020
pavo 0675